

Soukromá střední zdravotnická škola Mělník, o.p.s.

Název vyučovacího předmětu: **Český jazyk a literatura**

Celkový počet vyučovacích hodin: **123**

Školní vzdělávací program: **Praktická sestra**

Kód a název oboru vzdělání: **53-41-M/01 Zdravotnický asistent**

Délka a forma studia: **čtyřleté denní studium**

Stupeň vzdělání: **střední vzdělání s maturitní zkouškou**

Datum platnosti vzdělávacího programu: **od 1. září 2026 počínaje prvním ročníkem**

Název předmětu	Český jazyk a literatura				
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin týdně	1	1	1	1	4

Obecný cíl předmětu

Předmět patří do oblasti jazykového vzdělávání a komunikace. Jeho základním cílem je vychovat žáky ke kultivovanému jazykovému projevu a podílet se na rozvoji jejich duševního života. Učivo by mělo prohloubit aktivní zvládnutí spisovné normy českého jazyka v mluvených i písemných projevech a mělo by vytvořit i trvalý návyk používání normativních jazykových příruček.

Charakteristika učiva

Předmět obsahuje část jazykovou a slohovou, které se vzájemně doplňují. Obě složky učí žáky užívat jazyka jako prostředku dorozumívání a myšlení v mluvené i písemné podobě, a to v souladu se spisovnou normou.

Pojetí výuky

Ve výuce jsou využívány všechny metody a formy práce, zejména takové, které žáky

aktivizují a vedou k samostatné či skupinové práci.

Předmět rozvíjí dovednosti a schopnosti žáků také s ohledem na jejich profesní zaměření.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení vychází ze školního klasifikačního řádu a zahrnuje jak ústní, tak písemné prověřování. Do hodnocení jsou zahrnuty i aktivity, které jsou součástí tohoto předmětu, tj. přednes referátů nebo prezentace individuální či skupinové práce. V klasifikaci jsou obsaženy i výsledky kontrolních slohových prací: v každém pololetí 1. – 3. ročníku jedna, ve 4. ročníku slohová práce v prvním pololetí. Při hodnocení dává učitel žákům prostor k sebehodnocení.

Vzdělávací prostředky

V rámci vzdělávacího procesu daného předmětu se využívají učebnice českého jazyka pro střední školy, normativní příručky a různé typy slovníků, dále prostředky audiovizuální techniky (DVD, CD, zpětný projektor, dataprojektor), mapy.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí, průřezových témat a mezipředmětových vztahů

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **kompetence komunikativní**- žák je v předmětu veden k tomu, aby se vyjadřoval přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných. Dále aby dokázal své myšlenky formulovat srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně; aby zpracovával administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata; aby dodržoval jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- **občanské kompetence a kulturní povědomí** – tj. schopnost žáka zaznamenat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů či projevů jiných lidí. Zároveň rozvíjet schopnosti vyjadřování a vystupování žáka v souladu se zásadami společenské etikety.
- **kompetence k řešení problémů** – rozvoj takových schopností a dovedností žáka, aby byl schopen samostatně řešit problémy a spolupracovat se svými spolužáky
- **kompetence využívat prostředky IKT a pracovat s informacemi** - žák se orientuje v literatuře, v knihovnickém systému a na internetu

Rozvíjená průřezová témata:

- **občan v demokratické společnosti** - výuka v předmětu směřuje k tomu, aby žák měl úctu k materiálním i duchovním hodnotám; aby získal schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi; aby si osvojil dovednost jednat s lidmi; aby se orientoval v masových médiích; aby rozvíjel komunikativní a personální kompetence a osvojil si práci s informacemi.
- **člověk a svět práce** - výuka směřuje k tomu, aby žák uměl vyhledávat a posuzovat informace o profesních záležitostech; aby si osvojil vhodné způsoby verbální a neverbální komunikace při důležitých jednáních; aby uměl komunikovat s potenciálními zaměstnavateli a uvědomoval si odpovědnost za vlastní život a význam vzdělání.

Rozvíjené mezipředmětové vztahy:

- Literatura
- Cizí jazyky
- Dějepis
- Psychologie
- Občanská nauka
- Informační a komunikační technologie

Rozpis učiva a výsledků vzdělávání:

1.ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	hodinová dotace
Žák		
• samostatně zpracovává informace a využívá dostupné zdroje • orientuje se v textu • je schopen zpětné reprodukce textu a jeho transformace do jiné podoby – výpisky, konspekt • má přehled o fungování knihovny a jejich službách	<u>Základy informatiky</u> • Způsoby získávání informací • Práce s textem • Knihovny a jejich služby	3

- vysvětlí rozdíl mezi jazykem a řečí - vystihne základní charakteristiky češtiny - znalost kodifikačních příruček češtiny - osvojí si základy jazykovědy - dokáže vystihnout historický vývoj českého jazyk a jeho úpravy - rozezná útvary národního jazyka	<u>Obecné poučení o jazyce</u> - Jazyková kultura - Norma a kodifikace - Jazykověda a její disciplíny - Národní jazyk a jeho útvary - Historický vývoj češtiny	5
- vysvětlí význam komunikace pro člověka - vymezí znaky verbální a neverbální komunikace	<u>Základy teorie jazykové komunikace</u>	2
- rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a slohový útvar - je schopen posoudit kompozici textu, slovní zásobu a skladbu - samostatně sestaví jednoduché útvary prostě sdělovacího a prakticky odborného stylu - v mluvených projevech dokáže vyjádřit různé postoje, emotivní stránku - rozpozná základní znaky vypravování, vytvoří jeho osnovu - volí vhodnou slovní zásobu - odhaluje a napravuje jazykové nedostatky v ukázkových textech - využije teoretických znalostí ve vypravování v uměleckém stylu	<u>Základní poučení o slohu</u> - Jazykové styly a slohotvorní činitelé - Slohové postupy a útvary Běžné informační postupy a útvary Vypravování	8
- rozliší jednotlivé vrstvy slovní zásoby - odhaluje chybné vyjádření a nahradí je správným - seznámí se se slovníky, pracuje s nimi - uplatňuje dovednosti s tvořením slov v písemném i mluveném projevu	<u>Význam slova, slovní zásoba a slovníky</u> - Slovní zásoba a její členění - Slohové rozvrstvení slovní zásoby - Práce se slovníky	6

	• Význam slov • Způsoby obohacování slovní zásoby	
• rozliší souhlásky a samohlásky, správně vyslovuje hlásky • klade dobře slovní přízvuk • uvědomuje si důležitost bezchybné výslovnosti pro pochopení smyslu sdělení	<u>Zvuková stránka jazyka</u> • Systém českých hlásek • Spisovná výslovnost hlásek • Přízvuk a zvuková stránka věty	4
• ovládá základní pravidla pravopisu • orientuje se v Pravidlech českého pravopisu • prohlubuje své znalosti pravidel pravopisu	<u>8. Grafická stránka jazyka</u>	2
• rozpozná základní znaky referátu • uvědomí si způsoby užití odborných slov a větné stavby v odborném stylu • aplikuje teoretické poznatky o referátu v písemném projevu	<u>9. Odborný styl - referát</u>	2

2.ročník		
Výsledky vzdělávání Žák:	učivo	hodinová dotace
• prokáže znalosti učiva probraného v 1.ročníku • zopakuje si pravidla pravopisu a ovládá je	<u>Opakování učiva 1.ročníku</u>	2
• zařadí výraz ke slovnímu druhu • vystihne význam mluvnických kategorií a určuje je • odhalí chybný tvar slova	<u>Tvarosloví</u> • opakování učiva o slovních druzích • mluvnické kategorie jmenné a slovesné • slova ohebná a neohebná	15
	<u>Zdokonalování jazykových</u>	3

• adekvátně posuzuje význam slov v kontextu • uplatňuje znalosti z tvoření slov ve vyjadřování písemném i mluveném	<u>vědomostí a dovedností:</u> Pojmenování nových skutečností • stavba slova • odvozování slov, skládání, zkratky, značky, sousloví	
• rozpozná popisný slohový postup • rozliší různé druhy popisu • umí vyjádřit emocionální postoj v subjektivním popisu • v rámci popisu se vyjadřuje o jevech svého oboru • vytvoří projev mluvený i psaný za použití popisného postupu	<u>Komunikační a slohová výchova</u> Popis - druhy popisu, výstavba popisu, subjektivní popis, odborný popis, charakteristika	7
• rozpozná útvary administrativního stylu • uplatní získané poznatky při tvorbě vybraných útvarů administrativního stylu	Administrativní styl - formuláře a dotazníky, žádost, životopis, plná moc, zápis z porady - formální úprava písemných projevů	3
• orientuje se v problematice vlastních jmen • přemýšlí o motivaci jejich vzniku • uplatňuje znalosti pravopisu vlastních jmen	<u>Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností:</u> Pojmenování a slovo • vlastní jména v komunikaci • osobní jména • zeměpisná jména • názvy podniků a výrobků	2

3.ročník		
Výsledky vzdělávání Žák:	učivo	Hodinová dotace
• v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu • odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby	<u>Opakování učiva 2.ročníku</u> • pravopisná a stylistická cvičení	2
• rozpozná publicistický styl a běžné útvary stylu • při tvorbě vybraných útvarů publicistického stylu použije vhodné jazykové prostředky • vhodně argumentuje a obhájí svá stanoviska • má přehled o denním tisku • pořizuje z odborného tisku výpisky a výtah, dělá si poznámky z přednášek	<u>Publicistický styl</u> • zpravodajské a analytické útvary • reportáž, fejeton, recenze • reklama, inzeráty	6
• uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování • odhaluje a opravuje skladební nedostatky	<u>Výpověď a věta</u> • věty dvojčlenné, jednočlenné, větné ekvivalenty • základní a rozvíjející větné členy • několikanásobný větný člen • zvláštnosti a nepravdivosti větné stavby • pořádek slov • stavba souvětí • členící znaménka • komunikát a text	15
	<u>Komunikační a slohová výchova:</u>	3

• vhodně se prezentuje, argumentuje a obhajuje svá stanoviska • ovládá techniku mluveného slova • využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova	Veřejné mluvené projevy • druhy řečnických projevů • příprava a realizace řečnického vystoupení	
• rozpozná funkční styl odborný a administrativní a v typických příkladech i slohový útvar • odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu, především popisného a výkladového	<u>Funkční styl odborný</u> • výklad a výkladový slohový postup • druhy výkladu • jazykové prostředky, odborná terminologie • stylizační a textová cvičení	6

4. ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	Hodinová dotace
Žák: • v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu • odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby	<u>Opakování učiva 3.ročníku</u> • pravopisné cvičení a diktát • stylistická cvičení	2
• v jazykovém projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci • posoudí řečové chování své i jiných • práce s texty	<u>Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností:</u> Chování a řeč • řečové chování a zdvořilost • mužský a ženský způsob komunikace • humor v řeči, řeč humoru	4
• orientuje se v historii jazyka a jeho vývoji	<u>Funkce spisovné češtiny a její vývojové změny</u> • funkční diferenciacie současného jazyka	2

• orientuje se v soustavě jazyků • vysvětlí zákonitosti vývoje češtiny • pracuje s nejnovějšími normativními příručkami	• užívání češtiny v uplynulém tisíciletí • čeština a příbuzné jazyky • indoevropské jazyky, praslovanština, slovanské jazyky • vývoj českého jazyka a písma, • hláskosloví, tvarosloví • vývoj spisovné češtiny v souvislosti s vývojem společnosti • vývoj češtiny a nauky o ní ve 20. století	
• má přehled o slohových postupech uměleckého stylu	<u>Styl umělecké literatury</u> • literární druhy a žánry, • obrazná pojmenování • umělecká literatura, literatura faktu	6
• vystihne základní znaky úvahy • posoudí její kompozici, slovní zásobu a skladbu • je schopen vyjádřit pozitivní i negativní postoje – pochválit, kritizovat, polemizovat • vhodně argumentuje a obhájí své stanoviska	<u>Úvaha a úvahový postup v různých komunikačních sférách</u> • úvaha, esej, jejich znaky, jazyk, kompozice • kritika, diskuse • esejistický styl	8

• samostatně zpracovává informace • rozumí textu	<u>Práce s textem a získávání informací:</u> • získávání informací z textu, jejich třídění a hodnocení • práce s různými příručkami pro školu a veřejnost • druhy a žánry textu	5